

**Uitvoering Toekomstvisie
Kwetsbare Inwoners**

Rapportage 2^e helft 2022

COLOFON

Door: (centrum)gemeente Hoorn
D. van Diepen
P. van den Berge
J. Bockma
F. Jelles
R. Bruin
N. Stremmelaar
Gemeente Opmeer
N. Visser
Gemeente Stede Broec
N. Visser
Gemeente Enkhuizen
N. Visser
Gemeente Drechterland
R. Doodeman
Gemeente Medemblik
A. Balk
Gemeente Koggenland

Datum: December 2022
Behandeling: Februari 2022 (pfo Madivosa)

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG	5
2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS	6
2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda	6
2.2 Regionale samenwerking	6
2.3 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners	7
2.4 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland	7
3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING	8
3.1 Landelijke ontwikkelingen	8
1. Doordecentralisatie MO en BW	8
2. Norm voor Opdrachtgeverschap	8
3. Kamerbrief Aanpak dakloosheid	8
3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners	8
1. Regionaal ondersteuningsaanbod	8
2. Project Blokhuisgelden	9
3. Project doordecentralisatie	11
4. Corona en de Maatschappelijke Opvang	11
5. Zwartboek	11
6. WvGGZ	12
7. OGGZ	13
8. Wonen	13
9. Briefadres	15
10. Inloopvoorzieningen GGZ	15
11. Welkome wijk	15
12. Monitoring	16
4. FINANCIËN	17
1.1 Prognose 2022	17
Rijksinkomsten 2022	17
Overige inkomsten	17
Uitgaven 2022	17
1.2 Bestemmingsreserve	17
1.3 Prognose 2023 en verder	18
BIJLAGE I – Financiële overzichten	19
BIJLAGE II – Afkortingenlijst	21

INLEIDING

Conform de bestuurlijke samenwerkingsafspraken¹ wordt tweemaal per jaar een voortgangsrapportage aangeboden aan het regionaal portefeuillehoudersoverleg Madivosa. Via deze weg wordt u geïnformeerd over de voortgang en samenwerking op het terrein van (psychisch) kwetsbare inwoners.

De rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- DEEL 1
 - Beschrijving van de doelgroep en maatschappelijk belang.
 - Regionale en landelijke beleidskaders.
- DEEL 2
 - Voortgang en nieuwe ontwikkelingen.
 - Financiële rapportage.

NB Ten opzichte van de vorige rapportages is deel 1 nagenoeg gelijk en bedoeld voor context. Dit deel kan desgewenst overgeslagen worden.

¹ Conform Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland (2022)

DEEL 1

1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG

Inwoners kunnen op enig moment in hun leven voor kortere of langere tijd in een (zeer) kwetsbare situatie terecht komen. Bijvoorbeeld door een combinatie van factoren, zoals (psychische) ziekte, verslaving, beperkte intelligentie, schulden, (echt)scheiding of verlies van werk. Niet iedereen kan daar op eigen kracht uitkomen. Soms belanden mensen op straat, midden zorg, geven overlast, zijn een gevaar voor zichzelf of anderen en/of treedt acute verwardheid op.

Kenmerken van deze groep zijn: 1) een relatief *klein aantal* en 2) problematiek die zeer *heterogeen van aard* is en daardoor 3) een *fijnmazig en gedifferentieerd aanbod* behoeft van kleinschalige ondersteunings- en woonvormen en 4) gepaard gaat met *hoge zorg- en maatschappelijke kosten*.

Subgroepen

Hoewel er een overlap is in doelgroepen, bestaat de volgende grove onderverdeling:

1. Maatschappelijke opvang. Deze mensen zijn dak- of thuisloos geraakt en kunnen niet op eigen kracht deze situatie veranderen. Vaak in combinatie met meerdere problemen op andere leefgebieden, die zowel de oorzaak als het gevolg van de dak- en thuisloosheid kunnen zijn en elkaar in beide gevallen versterken. Uitgangspunt is dat de opvang kortdurend van aard is en men snel weer een eigen huis krijgt of – wanneer de problemen op andere leefgebieden dat onmogelijk maken – snel wordt doorgeleid naar andere, intensievere vormen van ondersteuning en verblijf. Voor sommige dak- en thuislozen is toch langdurige opvang nodig wegens zorgmijding en/of chronische verslaving.
2. Beschermd Wonen. Inwoners die wegens een psychische kwetsbaarheid een gevaar vormen voor zichzelf en/of hun omgeving, waardoor zij – zelfs met begeleiding bij zelfstandig wonen – een tijd niet zelfstandig kunnen wonen. Uitgangspunt is dat wonen in een beschermde setting enige tijd nodig is, waarna men – vaak met (intensieve en onplanbare) begeleiding – weer op zichzelf kunnen wonen. Net als voor maatschappelijke opvang geldt dat het voor een beperkt deel langdurig onmogelijk is om zelfstandig te wonen. Vanaf 2021 is voor deze groepen cliënten (ook vanuit de maatschappelijke opvang) de Wet Langdurige Zorg (Wlz) opengesteld.
3. Personen met verward of onbegrepen gedrag. Inwoners met psychische of andere kwetsbaarheden die thuis wonen of in instellingen verblijven lopen het risico op verwardheid. Ze vallen daardoor op met gedrag dat afwijkt van de maatschappelijk geaccepteerde norm. Soms is dit onschuldig, een soms levert dit maatschappelijke overlast en gevaar op. Het vertonen van afwijkend gedrag kan dan een signaal zijn dat iemand (meer) hulp en ondersteuning nodig heeft dan dat zij op dat moment krijgen. Door (vroeg)signalering, preventie en nazorg bij verward gedrag kunnen hogere maatschappelijke kosten worden voorkomen, zoals opname in zorginstellingen, olopende schulden, inzet van politie en justitie bij overlast en misdrijven.

Aanbod

Ondanks bovenstaande onderverdeling zien we steeds meer in dat individuen uit deze groep niet in één hokje te plaatsen zijn. Daarom wordt steeds meer verbinding gezocht en worden 'tussenvormen' ontwikkeld tussen opvang, beschermd wonen en zelfstandig wonen. Alleen dan kunnen we een sluitende keten vormen voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Een keten waar niemand doorheen valt en waarbij iedereen wordt geholpen op een manier die hem/ haar in staat stelt zo snel als mogelijk te herstellen en uiteindelijk weer zo zelfstandig mogelijk te wonen. Dit gebeurt binnen de regio en in samenwerking met andere (omliggende) regio's.

Omvang en kosten

Het aantal mensen dat gebruik moet maken van opvang of beschermd wonen is klein, maar kent hoge maatschappelijke en zorgkosten. Voor deze voorzieningen is per jaar 12.7 miljoen euro nodig, naast de overige maatschappelijke kosten die gemaakt moeten worden in het kader van inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, openbare veiligheid en aanvullende zorg en ondersteuning. Daarnaast gaat het om uitgaven voor onder andere het meldpunt Vangnet en Advies, de ondersteuning aan personen met verward gedrag en de inloopvoorzieningen GGZ.

2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS

2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda

De commissie Toekomst Beschermd Wonen (ook wel commissie Dannenberg) heeft in opdracht van de VNG eind 2015 haar advies "*Van beschermd wonen naar beschermd thuis*" uitgebracht. De inhoud van dit advies is op hoofdlijnen overgenomen door de gemeenten, Rijk en cliënten- en brancheorganisaties en heeft op landelijk niveau uitwerking gekregen in de landelijke meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kern is tweeledig:

- A. Een inhoudelijke transformatie waar zoveel mogelijk wordt ingezet op ambulantisering en normalisering. Daarvoor is het nodig de volgende randvoorwaarden in wijken te realiseren:
 - Beschikbare en betaalbare wooneenheden.
 - Een breed scala aan woonvarianten voor MO en BW (differentiatie).
 - Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties.
 - Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.
 - Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit en een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie.
 - Duurzame samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraar.
 - Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.

Dit laat onverlet dat er naast aandacht voor normalisering binnen de doelgroep altijd een deel zal zijn voor wie het perspectief op herstel en ambulantisering/normalisering wellicht nooit haalbaar is. Voor deze mensen blijft een vangnet nodig dat sterk genoeg is voor de meest complexe en zware ondersteuningsbehoeften.

- B. Van een verdeelmodel voor MO/VB/OGGz over 43 centrumgemeenten naar een integraal verdeelmodel voor MO/Vb/OGGz, BW én begeleiding over alle gemeenten. Doordat daarmee alle gemeente naast een inhoudelijk straks ook een financiële verantwoordelijkheid hebben voor het doen slagen van de beoogde transformatie, moet dit bijdragen aan de onder punt A. genoemde ambities.

2.2 Regionale samenwerking

Iedere gemeente is verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg (MO/Vb/OGGz) en beschermd wonen (art. 1.2.1. Wmo 2015). Colleges zijn daarbij nadrukkelijk verplicht met elkaar samen te werken voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de wet (art. 2.6.1 Wmo 2015).

Voor opvang en beschermd wonen is landelijk afgesproken te starten vanuit een centrumgemeente constructie. Hierin ontvangt een centrumgemeente de financiële middelen van het Rijk voor de betreffende regio, en voert deze de regie op de uitvoering van de taken.

Het is de bedoeling dat de verdeling van middelen over alle gemeenten verdeeld worden, dit wordt de doordecentralisatie van middelen BW genoemd. Dit wetsvoorstel werd uitgesteld, omdat er meerdere aandachtspunten zijn opgesteld die uitwerking nodig hadden. In juli 2022 werd bekend dat de financiële doordecentralisatie per 1 januari 2024 start. Voor de regio Westfriesland heeft dit beperkt gevolgen. De middelen voor Beschermd Wonen blijven onderdeel van een regionaal budget.

2.3 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners

Eind 2017 is het meerjaren beleidskader 'Herstel en Participatie: toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 2018- 2023' door alle Westfrieze raden vastgesteld. De visie geeft een regionale invulling aan het landelijke advies "Van beschermd wonen naar beschermd thuis". De visie kent een onderverdeling in onderstaande thema's:

- Welkom in de wijk
- Zelfregie
- Lokaal ondersteuningsaanbod
- Regionaal ondersteuningsaanbod
- Personen met verward gedrag
- Jongeren
- Wonen
- Participatie
- Schulden en inkomensondersteuning
- (Regionale) samenwerking

De voortgang op de verschillende thema's wordt in deze rapportage beschreven.

2.4 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland

In 2017 is het document 'Herstel en Participatie: toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners 2018 – 2023' door de 7 Westfrieze gemeenteraden vastgesteld. De samenwerking tussen de Westfrieze gemeenten werd vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst liep tot eind 2021. In maart is een nieuw samenwerkingsconvenant ondertekend voor de periode 2022 en verder. We geven hiermee uitvoering aan het raadsbesluit 'doordecentralisatie' uit december 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente). De Westfrieze gemeenten nemen hiermee gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een relatief kleine groep (psychisch) kwetsbare inwoners die onvoldoende zelfredzaam zijn en (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen. Door de regionale bundeling van financiële middelen voor deze groep organiseren we een gevarieerd aanbod van voorzieningen die voor deze groep inwoners toegankelijk en passend is.

In het convenant staan de inhoudelijke en financiële kaders van deze samenwerking beschreven, inclusief de verschillende verantwoordelijkheden (als centrumgemeente en als regiogemeente). Ook de financiering van de taken, inclusief het afdekken van financiële risico's hebben een plaats in dit convenant. Het nieuw op te richten Regionaal Toegangsteam is verantwoordelijk voor de toegang tot de regionale voorzieningen Maatschappelijke Opvang (MO), Beschermd Wonen (BW) en Beschermd Thuis (BT). Samen met de backoffice-taken worden deze taken voor de hele regio Westfriesland uitgevoerd door de gemeente Hoorn.

DEEL 2

3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING

3.1 Landelijke ontwikkelingen

1. Doordecentralisatie MO en BW

De doordecentralisatie van middelen voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW) betekent bij BW een verandering van een historische verdeling over centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten. In het traject is onverwacht het advies van de Raad van State (RvS) over het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen gepubliceerd. De RvS adviseert om de middelen voor beschermd wonen nog niet over te hevelen naar alle gemeenten en het woonplaatsbeginsel nu niet in te voeren. Hierover is overleg gevoerd tussen de ministeries VWS, Binnenlandse Zaken en de VNG. Het wetsvoorstel wordt met 1 jaar uitgesteld. Zowel het woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen als de financiële doordecentralisatie hebben als voorlopige ingangsdatum 1-1-2024. Enige onzekerheid blijft bestaan vanwege het te doorlopen wetgevingstraject in 2023. Over eventuele doordecentralisatie van MO is niets bekend gemaakt.

2. Norm voor Opdrachtgeverschap

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van de burger. Zorg die bovendien betaalbaar is, niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken is een duurzame oplossing nodig. Samenwerking is daarbij cruciaal. Met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) geven gemeenten in de regio samen met regionale partners vorm aan deze ambitie. De NvO is in een resolutie vastgesteld door gemeenten in VNG-verband, zowel voor jeugd als voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

3. Kamerbrief Aanpak dakloosheid

In de zomer heeft het kabinet in een brief aan de Tweede Kamer haar visie op de aanpak van dakloosheid geschetst. Niet de maatschappelijke opvang is het antwoord op dakloosheid maar de focus op wonen eerst en preventie. Het kabinet heeft aangekondigd eind 2022 met een uitwerking van de aanpak voor de jaren 2023 – 2030 te komen. Hier komen we in de volgende halfjaarrapportage op terug.

3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Per onderwerp of thema binnen de toekomstvisie is in deze paragraaf de geboekte voortgang beschreven in het tweede half jaar van 2022.

1. Regionaal ondersteuningsaanbod

In 2019 is de bekostiging van de Maatschappelijke Opvang omgezet van subsidie naar inkoop. Voor de uitvoering van deze voorzieningen zijn dezelfde partijen ingekocht die hiervoor eerder subsidie ontvingen: dnoDoen en Leger des Heils. Een verschil met BW is dat bij MO het aantal plaatsen op jaarbasis wordt ingekocht zonder dat al vaststaat wie de plaatsen gaat bezetten. Dit is omdat dakloosheid vaak een acuut probleem is dat vraagt om een snelle inzet van ondersteuning.

Voor Beschermd Wonen geldt dat deze, net als de rest van Wmo-maatwerkvoorzieningen, is ingekocht volgens de principes en werkwijzen van het resultaatgestuurd werken. Ook is er een nieuw profiel ingekocht, Beschermd Thuis, dat het gat tussen begeleiding thuis en wonen in een instelling moet verkleinen. Onderstaande tabel geeft de partijen weer die Beschermd Wonen en/of Beschermd Thuis bieden in 2022.

	Beschermd Wonen	Beschermd Thuis
Leviaan	X	X
Leger des Heils	X	X
Esdégé-Reigersdaal	X	X
De Heeren van Zorg	X	X
de Steenuil	X	
Accuraat B.V	X	

Eind 2021 is bureau HHM gestart met een onderzoek naar het gewenste zorglandschap voor MO/BW in onze regio. Het huidige aanbod past niet meer bij de veranderende doelgroep en de (landelijke) ontwikkelingen. Door ambulantisering, de openstelling van de Wlz, het toenemend aantal jonge dak- en thuislozen en de behoefte aan een andere vorm van opvang wordt het Westfriesse zorglandschap onder de loep genomen. Het onderzoek kende een langere doorlooptijd dan wij hadden gehoopt. De uitkomsten zijn in Q4 verschenen en worden bestudeerd.

2. Project Blokhuisgelden

Centrumgemeente Hoorn heeft voor de gehele regio Westfriesland in 2021 een extra budget van € 2,7 miljoen ontvangen om het aantal dak- en thuislozen te verminderen. Dit budget is gebaseerd op een aanvraag voor de uitvoering van zeven maatregelen. De aanvraag is eind 2020 in het Madivosa aan de orde geweest.

De maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen en initiatieven die in de regio Westfriesland al in gang gezet zijn. Denk bijvoorbeeld aan de bestaande regionale voorzieningen voor (psychisch) kwetsbare inwoners en de afspraken rond het versnellen van woningbouw in Westfriesland, zoals het Woonakkoord en de samenwerking met de Woningmakers.

Alle maatregelen zijn van start gegaan. Hieronder wordt de stand van zaken per maatregel toegelicht:

- *Analyse redenen dakloosheid (met name bij 18-23 jarigen)*

Het onderzoek is eind december '21 van start gegaan. De opdracht is gegund aan bureau Breuer Intraval. Gefocust wordt op de redenen van instroom in de MO en BW. Het onderzoeksbureau brengt ook een advies uit over hoe in de praktijk de instroom verder beperkt kan worden. Vanwege een aantal procedureafspraken rond de AVG is het feitelijke onderzoek in het voorjaar '22 van start gegaan. Het concept-rapport wordt eind december 2022 opgeleverd.

- *Vernieuwing van de nachtopvang (van slaapzaal naar een- en tweepersoonskamers)*

Centrumgemeente Hoorn heeft een subsidie voor de financiering van de verbouwing verleend aan het Leger des Heils van maximaal € 1.373.219. Centraal staat een nieuwe aanbouw bij het Startpunt waarin 12 tweepersoonskamers met eigen sanitair worden gerealiseerd (hiervan zijn 9 kamers voor de nachtopvang). De huidige slaapzalen worden heringericht en zijn onder andere beschikbaar voor winteropvang. Deze aanpassing betaalt het Leger des Heils zelf. Het Leger des Heils betaalt ook de meerkosten die zijn ontstaan door de sterk gestegen bouwkosten. De verbouwing is in september 2022 gestart en zal rond de zomer van 2023 klaar zijn.

- *Pilot Housing First (daklozen krijgen een woning toegewezen en van daaruit wordt de begeleiding gestart)*

Gemeente Hoorn en de initiatiefnemers hebben een lange voorbereidingstijd afgesloten. Eind 2021 is de opdracht verstrekt. De betrokken zorgverleners hebben een speciale training gevolgd. Drie woningen worden door Intermaris in december beschikbaar gesteld, de andere twee woningen komen in 2023 als geschikte cliënten zijn geselecteerd en er een woonprofiel van hen is opgesteld. De toegangsbepaling tot Housing First vindt vanaf 1 januari 2023 plaats via het RT. De pilot gaat langer dan een jaar duren. Daarom zal de pilot na het eerste jaar worden gefinancierd uit de regionale MO/BW middelen.

- *Haalbaarheidsonderzoek passende huisvesting voor zorgmijdende inwoners*

Het bureau HHM heeft onderzoek gedaan naar kansrijke locaties in Westfriesland voor een pilot van 5-7 plaatsen voor prikkelarm wonen. Deze plaatsen zijn bedoeld voor daklozen met verward/onbegrepen gedrag die een veiligheidsrisico kunnen vormen voor zichzelf of hun omgeving. Bij deze groep is sprake van (ernstige en langdurige) psychiatrische, verslavings- en/of persoonlijkheidsproblematiek en problemen op diverse leefgebieden. In oktober 2022 heeft HHM de uitkomsten gepresenteerd in het Madivosa/VVRE. Toen bleek dat een aantal gemeenten behoefte had aan nog een extra 'zoekronde'. Op dit moment is nog niet bekend of dit ook aanvullende kansrijke locaties heeft opgeleverd. Definitieve besluitvorming vindt in het voorjaar van 2023 plaats.

- *Onderzoeker / kwartiermaker woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsing*

Uitgangspunt bij deze maatregel is de bestaande woonruimte slimmer te gebruiken, waardoor cliënten uit de opvang en andere intramurale voorzieningen sneller kunnen uitstromen. De aanbevelingen van Bureau Wyzer over de mogelijkheden voor woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsen zijn door bureau BügelHajema omgezet in een basisset beleidsregels. BügelHajema ondersteunt elke Westfrieese gemeente met het verder uitwerken van de basisset naar lokale beleidsregels, die lokaal zullen worden aangeboden voor besluitvorming in het college. In de planning staat, als de colleges akkoord gaan met de beleidsregels, om dan een implementatietraject te starten dat tevens wordt bekostigd uit de Blokhuisgelden.

- *Woonversneller*

De aangetrokken projectleider heeft de mogelijkheden van het versnellen van 'woonplannen' verkend en de opdracht afgerond. In een eerder stadium was al duidelijk geworden dat transformatie van kantoorpanden voor de doelgroep niet realistisch is. Voor het tweede deel werd gedacht aan een 'tijdelijk handje erbij' voor al lopende bouwprojecten. Maar de praktische uitwerking daarvan is lastig. Daarom wordt gekeken of de middelen bij de implementatie van maatregel 4 (prikkelarm wonen) ingezet kunnen worden.

- *Aanvullende prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgorganisaties*

Het bureau Companen begeleidt de Westfrieese gemeenten gezamenlijk en per gemeente bij het maken van aanvullende afspraken met woningcorporaties, huurdersverenigingen, zorgorganisaties en zorgkantoor. De zorgsector is nieuw als het gaat om prestatieafspraken over woningen. Zorgpartijen hebben zorgvastgoed waar ook woonplekken beschikbaar zijn. Niet altijd zijn deze vrijkomende plekken bekend. Ook kan het zijn dat deze plekken niet altijd meer nodig zijn als gevolg van verdere ambulantisering. We hopen dat er afspraken gemaakt worden dat ook andere doelgroepen hier kunnen wonen. Dit sluit ook aan bij de prestatieafspraken tussen gemeente Hoorn, Intermaris en VH De Boog 2021-2025 om ook zorgorganisaties bij de prestatieafspraken te betrekken. Door een aantal factoren duurt dit traject langer dan was voorzien. Er zijn meer partijen betrokken dan vooraf werd voorzien, hierdoor is meer tijd voor afstemming nodig. Ook de behoefte aan fysieke bijeenkomsten (die pas gehouden konden worden na afschaling van coronamaatregelen) zorgde ervoor dat er meer tijd nodig is. Op 15 oktober

2022 was er een tweede, brede regionale bijeenkomst met de vertegenwoordigers van de betrokken partijen. Begin 2023 worden de concept-prestatieafspraken verwacht.

3. *Project doordecentralisatie*

Om tijdig voorbereid te zijn op de doordecentralisatie Beschermd Wonen zijn in 2019 regionale afspraken gemaakt over de inhoud en juridische vorm van de samenwerking, de wijze waarop financiële risico's worden gedeeld, de voorzieningen worden gespreid en de toegang en backoffice worden ingericht. In nauwe samenspraak met betrokkenen (bestuurlijk, ambtelijk, maatschappelijke partners) is een advies voor een integraal afsprakenpakket opgesteld.

Op hoofdlijnen behelzen deze toekomstige afspraken dat de Westfriese gemeenten:

- een gezamenlijk budget behouden
- een gezamenlijke reserve behouden
- het huidige niveau van de reserve afbouwen
- de toekomstige voordelen op het budget jaarlijks verdelen
- de voorzieningen regionaal toegankelijk houden
- de toegang regionaal georganiseerd houden
- de regionale toegangen voor BW en MO bij elkaar voegen
- de schakel tussen lokaal en regionaal gaan versterken
- de backoffice bij de gemeente Hoorn beleggen.
- Het beheren van het regionaal budget inclusief egaliseringsreserve en de bestedingen daarvan door gemeente Hoorn;

In het eerder genoemde nieuwe samenwerkingsconvenant (paragraaf 2.4) zijn veel van deze onderwerpen geconcretiseerd en nadere samenwerkingsafspraken gemaakt.

Op 1 januari 2023 gaat het regionale toegangsteam (RT) voor MO, BW, BT van start. Het RT wordt aangesteld bij de gemeente Hoorn en werkt onder verantwoordelijkheid van 1.Hoorn, het gebiedsteam van de gemeente Hoorn. In de tweede helft van 2022 zijn de voorbereidingen getroffen om de migratie van de dossiers van de MO naar de gemeente Hoorn te realiseren. Er is een bedrijfsplan opgesteld voor het RT en de verschillende randvoorwaarden zijn uitgewerkt; werkprocessen, praktische zaken, teamvorming, etc. Er is een Dienstverleningsovereenkomst ondertekend, waarmee Hoorn de opdracht krijgt uitvoering te geven aan het RT volgens bepaalde voorwaarden en eisen. Ook de backoffice taken komen hierin terug en de inkoop en het contractmanagement van BW, BT en MO. In alle gemeenten in Westfriesland wordt een nieuwe verordening Beschermd Wonen en Beschermd Thuis vastgesteld, met algemene regels die de gemeenten hanteren. In nadere regels worden deze regels verder uitgewerkt.

4. *Corona en de Maatschappelijke Opvang*

In de tweede helft van 2022 waren de corona-maatregelen afgeschaald en kon de volledige capaciteit van de Maatschappelijke Opvang weer ingezet worden.

5. *Zwartboek*

Eind november 2021 bracht de afdeling SP West-Friesland een zwartboek uit over de opvang van dak- en thuislozen in de regio. De eerste aanleiding was een woonprobleem van een aantal inwoners van Enkhuizen, maar de SP vond dat het nodig was om ook een onderzoek te doen naar de gehele maatschappelijke opvang. De SP noemde de opvang schrijnend. Omdat er geen wederhoor was toegepast, hebben de twee regionale bestuurlijk trekkers MO/BW dat gedaan. Hieruit kwam een heel ander beeld naar voren dan in het zwartboek werd geschetst. Dat beeld gaf geen aanleiding voor een nader onderzoek, maar het Leger des Heils besloot zelf tot een intern onderzoek naar de vermeende angstcultuur en het interne sanctiebeleid.

In het voorjaar van 2022 werden de resultaten van dit interne onderzoek bekend. De onderzoekers concluderen dat de signalen dat het mis is op het Startpunt, met de werksfeer en het handhaven van (huis-)regels, niet bevestigd kunnen worden. Wel zijn er aanbevelingen gedaan over verbetering van de bedrijfsvoering. In de tweede helft van 2022 zijn gemeenteraden via een raadsbrief geïnformeerd. De colleges hebben aangegeven dat hiermee het zwartboek is afgesloten.

6. WvGGZ

Sinds 1 januari 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) van kracht. Bij Vangnet & Advies (GGD Hollands Noorden) komen de meldingen binnen van iedereen die zich zorgen maakt om inwoners. Vooral professionals doen melding. Het aantal meldingen dat Vangnet & Advies vervolgens in behandeling neemt als melding Wvggz ligt de afgelopen 2,5 jaar beduidend lager dan vooraf was verwacht. Om die reden is ook de begroting voor 2023 weer verder naar beneden bijgesteld. Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Bij een melding Wvggz start de GGD een verkennend onderzoek (VO) en bij een crisismaatregel horen zij waar mogelijk de inwoner, namens de burgemeester.

De cijfers over januari t/m augustus 2022 staan hieronder vermeld. In de eerste kolommen staat het totaal aantal Verkennend Onderzoeken dat de GGD is gestart per gemeente. In de tweede kolom staat het aantal personen waarbij de burgemeester een crisismaatregel heeft opgelegd en de GGD is gevraagd de persoon te laten horen.

Gemeente	Verkennend Onderzoek (VO)	Hoorplicht
Drechterland	0	0
Enkhuizen	0	2
Hoorn	3	42
Koggenland	0	2
Medemblik	0	1
Opmeer	0	0
Stede Broec	1	0
Totaal	4	47

Van de 4 gestarte verkennend onderzoeken zijn er 3 afgesloten omdat verplichte zorg niet nodig, proportioneel of niet mogelijk is. Op grond van de uitkomsten van 1 onderzoek werd verplichte zorg wel noodzakelijk geacht, en daarom doorgezet naar de officier van justitie, waar een aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging is gedaan.

Verplichte GGZ wordt, zoals uit bovenstaande cijfers ook blijkt, veel vaker opgelegd op basis van een crisismaatregel. Meestal wordt een crisismaatregel opgelegd door de burgemeester van de gemeente waar de opname plaatsvindt.

7. OGGZ

Al jaren stijgen de OGGZ-meldingen (bemoeizorg) bij het meldpunt Vangnet&Advies van de GGD. In de laatste drie jaar gaat die stijging harder dan in andere jaren. In 2019 679 meldingen, in 2020 987 meldingen en in 2021 966 meldingen. Ook in 2022 zien we in de cijfers onverminderd hoog blijven, tot 1 oktober 2022 (Q3) staat het aantal meldingen op 717.

Naast inwoners die overlast veroorzaken leidt Vangnet & Advies ook inwoners met verward gedrag toe naar hulpverlening. Vangnet & Advies fungeert ook als klankbord voor lokale teams. De GGD heeft de oorzaken van de stijging van het aantal meldingen geanalyseerd. De conclusie is dat hiervoor verschillende oorzaken zijn: het stijgend aantal meldingen bij de politie, de complexiteit van de maatschappij en toename van multi-problematiek worden door de GGD als redenen opgevoerd.

Vangnet en Advies handelt de meldingen af, maar vervult ook een rol als adviseur en aanjager in het zorgproces. Die rol kwam afgelopen jaar in de knel, daarom is er incidenteel een aanvullende subsidie toegekend.

In het advies aan het Madivosa in 2021 is aangegeven dat er een nieuwe (regionale) uitgangspuntennotitie op de OGGZ en verslavingszorg wordt geschreven. Op basis van deze (regionale) uitgangspuntennotitie kunnen we keuzes en afspraken met onder andere Vangnet&Advies en andere bemoeizorg partijen in de toekomst maken. Deze (regionale) uitgangspuntennotitie heeft echter vertraging opgelopen en is er nog niet. Gezien de urgentie staat deze (regionale) uitgangspuntennotitie voor 2023 op de planning.

In de uitgangspuntennotitie op de OGGZ is ook aandacht voor het verslavingsbeleid. Van oudsher is de rijksbijdrage Maatschappelijke Opvang ook bedoeld voor OGGZ en verslavingsbeleid. Brijder verslavingszorg voert voor de regio hiervoor met name preventieactiviteiten uit. Daarnaast financieren we zelfhulpgroepen (Buitenveldertgroepen).

8. Wonen

Het Madivosa/VVRE heeft op 1 juli 2021 ingestemd met de Uitstroomregeling Bijzondere Doelgroepen Westfriesland (voorheen de pilot Uitstroom Bijzondere Doelgroepen). In de nieuwe afspraken wordt onder andere meer gestuurd op Westfriesland brede uitstroom door het loslaten van het kunnen doorgeven van voorkeuren voor uitstroomgemeenten door cliënten, maar ook zijn nieuwe zorgaanbieder toegelaten. Op 7 maart 2022 is de overeenkomst officieel ondertekend.

In 2020 zijn 39 personen uitgestroomd via de (toen nog) pilot uitstroom en in 2021 waren dit 54 personen.

Het overzicht voor 2022 (tot 1 december) is hieronder weergegeven:

Coöperatie Geleverde woningen in 2022	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	TOTAAL
Intermaris (norm 35)	3	3	0	3	2	2	0	2	2	5	1	23
Woonschakel (norm 29)	1	2	0	0	0	1	0	0	1	3	2	10
Welwonen (norm 9)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Grootslag (norm 13)	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	4
Koggeland (norm 7)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	3
Opmeer (norm 5)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Wooncompagnie (norm 2)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Totaal (norm 100)	5	5	2	5	2	4	0	2	4	11	6	46

Aangeboden kandidaten die nog wachten op een woning per corporatie	Tot 1 dec 2022
Intermaris	14
Woonschakel	13
Welwonen	4
Grootslag	5
Koggeland	3
Opmeer	1
Totaal	40
Nog te verdelen over corporaties	20

9. Briefadres

Elke gemeente is sinds 1 januari 2022 verplicht een briefadres te verlenen als een inwoner daar niemand anders voor heeft, desnoods via een ambtshalve inschrijving. Als iemand dak- of thuisloos is dient hij bereikbaar te zijn voor de overheid en kan hij met een briefadres zaken regelen zoals een zorgverzekering, uitkering, verlenging van rijbewijs en aanvragen van paspoort. De gemeente mag daarbij niet als voorwaarde eisen dat de inwoner zorg ontvangt of gebruik maakt van een opvang. Eind 2020 heeft de Raad van State dit in een uitspraak bevestigd.

De gemeente Hoorn heeft voor het briefadres geen centrumfunctie. Wel is het zo dat de meeste briefadressen voor dak- en thuislozen in Hoorn worden uitgegeven. Er zijn momenteel briefadressen gekoppeld aan de verschillende opvanglocaties van dnoDoen, het Leger des Heils en Stichting Netwerk. Daarnaast doet sinds 1 april 2021 MEE & de Wering de intake voor het algemene briefadres voor dak- en thuislozen dat zij beschikbaar hebben. Elke week halen de personen die een briefadres hebben hun post bij MEE & de Wering op. Het voordeel hiervan is dat de maatschappelijk werkers contact met deze groep hebben. In een aantal Westfrieze gemeenten wordt met lokale organisaties gekeken naar een soortgelijke opzet als in Hoorn aanwezig is. De kosten daarvan worden in dat geval gedekt uit het regiobudget MO/BW.

10. Inloopvoorzieningen GGZ

Begin 2022 is een regionale werkgroep gestart met het vinden van een structurele oplossing voor het vraagstuk inloop GGZ. Doel hierbij was om voor een langdurige inkoop/subsidieconstructie te komen met de betrokken partijen. In april 2022 is bij de bestuurlijk trekkers aangegeven dit niet op tijd af te hebben. In 2023 wordt de regionale visie Kwetsbare Inwoners herijkt, waardoor is voorgesteld voor 2023 een aanbod te doen aan de huidige aanbieders en voor 2024 met een voorstel te komen voor een nieuwe constructie. Dit voorstel is op het Madivosa van oktober 2022 bestuurlijk afgestemd. De huidige aanbieders zijn op de hoogte gebracht van de financiering voor 2023 en de brieven met een aanbod worden verstuurd. Vervolgstap is een projectplan, wat na afstemming in de projectgroep Kwetsbare Inwoners aan de ambtelijk trekker wordt voorgelegd, waarna dit projectplan richting het Madivosa gaat voor besluitvorming.

11. Welkome wijk

De regio Westfriesland is een van de vier pilotgebieden (landelijk) die mee heeft gedaan aan Welkome Wijk. Dat is uitgevoerd in de wijk Kersenboogerd in Hoorn en in Koggenland. Sterk zonder Stigma (nu MIND), het Trimbos-instituut, Movisie, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en het Trimbos-instituut hebben in dit project samengewerkt en begeleiding gegeven aan de projectgroep van Hoorn en Koggenland.

Door gebrek aan aansluiting bij de wijk komen mensen met psychische kwetsbaarheid of andere kwetsbaarheid in een sociaal isolement. Vaak is er sprake van (zelf)stigma en dit is een belangrijke reden dat mensen met een (psychische) kwetsbaarheid of beperking moeizaam hun plek vinden in de wijk. Door gebrek aan aansluiting ontstaan leefbaarheidsvraagstukken in een wijk, denkend aan inwoners die worstelen met veiligheidsgevoelens of het hebben van irritaties naar elkaar. Het bestrijden van stigma's en het vinden van aansluiting bij netwerken en activiteiten in de eigen woonomgeving vergt een actieve inzet. In het project stond de vraag centraal: hoe kun je inclusie bevorderen en de verbondenheid tussen de inwoners onderling vergroten? Bewustwordingsbijeenkomsten voor en met professionals, vrijwilligers en bewoners onder leiding van MIND zijn een belangrijk onderdeel van Welkome Wijk.

Binnen het project zijn er zes bijeenkomsten gegeven en zijn 40 mensen bereikt. Gemeente Koggenland heeft een tweetal extra bijeenkomsten georganiseerd, waaronder één voor gemeentemedewerkers. Het Trimbos instituut heeft onderzoek gedaan naar het project en de werkzame en niet-werkzame elementen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat deze drie groepen

de bijeenkomsten als waardevol en positief hebben ervaren. Het heeft hen geholpen in het (opnieuw) bewust zijn van wat (zelf)stigma doet en wat je kan inzetten om contact kan maken met iemand met een psychische kwetsbaarheid. De koppeling met ervaringsdeskundigen en voorbeeldcasuïstiek werd als een grote meerwaarde en zelfs als indrukwekkend ervaren. Door van ervaringsdeskundigen te horen wat zij voelen, ervaren en wenselijk vinden, komen bewoners tot het inzicht dat het belangrijk is om niet de andere kant op te kijken of iemand te negeren. Het heeft kennis en bewustzijn opgeleverd, wat men een eerste stap noemt naar een vervolg.

De mogelijkheden tot regionale borging is onderzocht. Het regionaal uitvoeren en bekostigen van dit project is niet mogelijk gebleken. In de Toekomstvisie kwetsbare inwoners is namelijk een uitgangspunt beschreven waarin aangegeven staat dat iedere lokale gemeente een programma maakt waarmee stigma's worden bestreden en sociale netwerken worden versterkt. Dit kon door middel van het inzetten van voorlichting, ontmoetingsplekken en inzet van ervaringsdeskundigen. Het project Welkome Wijk sluit hierop aan. Het project is bij iedere gemeente onder de aandacht gebracht en de gemeenten kunnen voor zich besluiten of zij uitvoering willen geven aan dit actiepunt door middel van het inzetten van 'Welkome Wijk'.

12. Monitoring

De Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GSMD) is voor de centrumgemeenten dit jaar uitgebreid met de monitor Dakloosheid. Deze monitor is een groeimodel. Het is de bedoeling dat er uiteindelijk op BSN-niveau gegevens worden doorgegeven, niet alleen van de personen die gebruik maken van de opvangvoorzieningen, maar ook andere dak- en thuisloze personen. Het ministerie onderzoekt nog hoe dit in het kader van onder andere de AVG het beste uitgevoerd kan worden. De gemeente Hoorn heeft bij de eerste monitor Dakloosheid alleen het totaal aantal unieke personen dat is opgevangen verstrekt en de briefadressen voor dak- en thuislozen van de Westfriese gemeenten.

4. FINANCIËN

In dit hoofdstuk worden de financiële resultaten van het jaar 2022 beschreven. Op het moment van opstellen van deze rapportage is het jaar nog niet afgelopen. Daarom zijn de cijfers een prognose, gebaseerd op de najaarsbijstelling en septembercirculaire 2022. In bijlage I staat een prognose van de inkomsten en uitgaven en bestemmingreserve voor het budget kwetsbare inwoners.

1.1 Prognose 2022

Rijksinkomsten 2022

Voor 2022 ontvangt Hoorn, als centrumgemeente voor beschermd wonen, een rijksuitkering van € 10,0 miljoen. Deze uitkering is vergelijkbaar met vorig jaar. Voor 2022 is een rijksbijdrage van € 2,3 miljoen ontvangen via de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang. Dit is € 0,5 miljoen lager dan in 2021. Dit komt omdat er in 2021 een compensatie uitbetaald is vanwege de meerkosten als gevolg van de corona pandemie. De totale rijksinkomsten over 2022 komen daarmee gezamenlijk op bijna € 12,3 miljoen.

Overige inkomsten

De prognose voor de eigen bijdragen in 2022 voor Beschermd Wonen van cliënten is € 160.000. Dit is € 40.000 lager dan de werkelijke eigen bijdragen in 2021. Oorzaak is een verdere stijging van overgang van cliënten naar de WLZ.

Uitgaven 2022

De verwachte uitgaven in 2022 bedragen € 10 miljoen. Dit zijn onder andere kosten voor: zorg in natura (ZIN), persoonsgebonden budgetten (PGB's), de maatschappelijke opvang, diverse projecten uit 2021 en uitvoeringskosten. Deze uitgaven zijn 0,9 miljoen euro lager dan vorig jaar, dit komt doordat nog meer cliënten de overgang naar de WLZ maken. Het financiële resultaat (verschil tussen werkelijke uitgaven en inkomsten) over 2022 komt naar verwachting uit op € 2,3 miljoen positief.

1.2 Bestemmingsreserve

Voor- en nadelen op de budgetten MO/BW worden verrekend met de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve. Het saldo van de bestemmingsreserve wordt afgebouwd naar een omvang van 5 procent van de totale inkomsten in 2022. Dit is conform raadsbesluit eind 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente).

Op 1 januari 2022 bedroeg de reserve € 1,3 miljoen. Dit was na uitbetaling aan de regiogemeenten om de hoogte van de reserve eind 2021 terug te brengen naar 10 %. Bij de jaarrekening 2022 wordt het saldo van de reserve teruggebracht naar 5 % van het regionale budget. Na toevoeging van het verwachte resultaat over 2022 wordt er naar verwachting in totaal € 2,9 miljoen onder de gemeenten verdeeld.

Na afloop van 2022 worden de resultaten over 2022 verrekend met de reserve. Dit geldt voor zowel de storting van het resultaat als de onttrekking voor verrekening met de gemeenten.

Vanaf 2022 blijft de hoogte van de reserve op maximaal 5 % van de totale inkomsten. Het verschil tussen de werkelijke stand en die 5% van de inkomsten wordt jaarlijks naar rato van inwoneraantal verdeeld over de gemeenten.

1.3 Prognose 2023 en verder

Met ingang van 2021 is een uitname vanwege cliënten die doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg verwerkt in de budgetten. De rijksinkomsten werden hierdoor naar beneden bijgesteld. Aan de andere kant zijn ook de uitgaven met ongeveer hetzelfde bedrag gedaald. Hoe één en ander structureel uitpakt, zal nog moeten blijken. Dit wordt door het Rijk gemonitord en we houden zelf uiteraard ook een vinger aan de pols.

We verwachten de komende jaren voldoende middelen te ontvangen om onze taken uit te blijven voeren.

BIJLAGE I – Financiële overzichten

Peildatum: November 2022

Budgetrapportage	Begroot 2022		Prognose 2022		Vershil begroot - werkelijk
Inkomsten					
Beschermd wonen: Eigen bijdrage	€	390.600	€	160.000	€ -230.600
DU Beschermd Wonen sept.circ. 2022	€	9.864.033	€	9.972.884	€ 108.851
DU MO-VB-OGGZ sept.circ. 2022	€	2.257.076	€	2.245.722	€ -11.354
Totaal inkomsten	€	12.511.709	€	12.378.606	€ -133.103

Budgetrapportage	Begroot 2022		Prognose 2022		Vershil begroot - werkelijk
Uitgaven					
Beschermd wonen: ZIN	€	6.081.860	€	5.650.000	€ 431.860
Beschermd wonen: PGB	€	700.000	€	450.000	€ 250.000
Maatschappelijke opvang	€	2.345.065	€	2.300.000	€ 45.065
Oggz-verslaving	€	996.491	€	830.000	€ 166.491
Overige kosten BW/MO*	€	1.032.345	€	820.000	€ 212.345
Totaal uitgaven	€	11.155.761	€	10.050.000	€ 1.105.761

**Saldo werkelijke inkomsten – werkelijke
uitgaven**

€ **2.328.606** **

* Onder overige kosten BW/MO vallen o.a. kosten voor overlopende projecten uit 2021, extra maatregelen 2022 en uitvoeringskosten.

** Dit is het werkelijke resultaat over 2022 (kosten min inkomsten), en is het bedrag wat toegevoegd wordt aan de reserve BW/MO.

Verloop reserve BW en MO/VB/OGGz

Reserve BW/MO	2022	
Stand 01-01-2022	€	1.272.918
Storting:		
Resultaat 2022	€	2.328.606
Stand 31-12-22 na resultaat	€	3.601.524
Onttrekking:		
Uitbetaling gemeenten	€	2.977.950
Stand reserve per 31-12-2022	€	623.574

Uitbetaling overschot reserve 2022 per gemeente (naar verwachting):

Gemeente	Inwoners 1-1-2022	Inwoners in %	Saldo 2022
Drechterland	19.983	9,3%	€ 276.226
Enkhuizen	18.620	8,6%	€ 257.385
Hoorn	74.298	34,5%	€ 1.027.023
Koggenland	23.048	10,7%	€ 318.593
Medemblik	45.464	21,1%	€ 628.450
Opmeer	12.074	5,6%	€ 166.899
Stede Broec	21.947	10,2%	€ 303.374
Totaal	215.434	100,0%	€ 2.977.950

BIJLAGE II – Afkortingenlijst

BCT	Brede Centrale Toegang
BW	Beschermd wonen
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
JW	Jeugdwet
MO	Maatschappelijke opvang
OGGz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
Vb	Verslavingsbeleid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Wlz	Wet langdurige zorg
WvGGZ	Wet verplichte GGZ
ZIN	Zorg in Natura
Zvw	Zorgverzekeringswet